

Příčiny a důsledky prusko-rakouské války roku 1866

Prusko-rakouská válka roku 1866 významně zasáhla do dějin Evropy 19. století, když přispěla k pádu politického systému vytvořeného po porážce Napoleona na vídeňském kongresu v roce 1815. Příčinou války bylo zejména soupeření Rakouska a Pruska o vedoucí roli v Německém spolku. Po vítězství Pruska v této válce i ve válce s Francií roku 1871 došlo k sjednocení Německa, jehož rostoucí ambice a rozpínavost nakonec vedly k rozpoutání 1. světové války.

Rozhodující bitva války svedená 3. července 1866 u Hradce Králové vešla do dějin jako největší bitva 19. století a svým významem předčí i nejznámější bitvu na našem území – bitvu u Slavkova v roce 1805.

Záminkou k rozpoutání války se stal spor Rakouska a Pruska o Holštýnsko. Pokus Rakouska udělit okupovanému Holštýnsku relativní samostatnost se setkal s odporem ze strany pruského kancléře Otto von Bismarcka a reakcí na to bylo obsazení Holštýnska pruskou armádou. V noci z 15. na 16. června 1866 vtrhla pruská vojska také do Saska a Hanoverska, které stály ve sporu na straně Rakouska. 21. června předali Prusové Rakousku listiny o vypovězení války.

Průběh války 1866

22. června vstoupily první pruské jednotky do Slezska, 23. června postoupila I. armáda vedená pruským prince Bedřichem Karlem do Čech u Žitavy, Labská armáda generála Herwartha von Bittenfeld od Drážďan k České Lípě. II. pruská armáda korunního prince Bedřicha Viléma vstoupila do Čech až 26. a 27. června ve třech proudech na Náchodsku a Trutnovsku.

K první větší bitvě došlo 26. června u Kuřích Vod, kde se střetla ½ eskadrona rakouských husarů pluku č. 4 se 2 eskadronami pruského husarského pluku č. 7. Rakouští jezdci museli ustoupit, poté se však 2 rakouské setniny pěšího pluku č. 38 vedené majorem Čudičem pokusily o protiútok, ale na bojiště pak dorazila pruská brigáda, která obě setniny z Kuřích Vod vytlačila. Nový útok 32. praporu polních myslivců byl také krvavě odražen. Rakušané v této první bitvě ztratili 13 důstojníků, 264 muže a 13 koní. Ztráty na pruské straně byly 4 důstojníci, 46 mužů a 8 koní.

Na území Čech bylo svedeno několik bitev – 27. června u Trutnova, Náchoda a Podolí, o den později u Starého Rokytníka, České Skalice a Mnichova Hradiště, 29. června u Jičína, Dvora Králové nad Labem a Sninišťan. Rozhodující bitva se odehrála před branami královéhradecké pevnosti 3. července 1866 a je nazývána bitvou u Sadové, Chlumu nebo Hradce Králové. Zde Prusové porazili rakouskou Severní armádu vedenou polním zbrojmistrem Ludvíkem Benedekem.

Prohraná bitva u Hradce Králové znamenala zničení rakouské Severní armády a rozhodla o osudu války „Němců s Němci“, „jak válku nešťastně nazval císař František Josef I., ve které však umírali zejména Češi, Slováci, Maďaři a další vojáci mnohonárodnostní podunajské monarchie.

Příměří a mír

15. července 1866 byla ještě svedena ústupová bitva u Tovačova a 22. června Rakušané prohráli u Lamače nedaleko Bratislavy. Neúspěchy na severním bojišti (na italské frontě Rakousko porazilo Itálii) přiměly rakouského císaře Františka Josefa I. uzavřít příměří.. Stalo se tak 26. července 1866 na zámku v Mikulově a 23. srpna byla podepsána mírová

smlouva v Praze. Rakousko přišlo o Holštýnsko, Lombardii a Benátsko a vznikl tzv. Severoněmecký spolek, základ pozdějšího sjednoceného Německa.

Vzpomínková akce ke 140. výročí bitvy u Kuřivod.

Ve dnech 9. a 10. se v Kuřivodech na Českolipsku skuteční vzpomínkové akce ke 140. výročí prusko-rakouské války roku 1866. V pátek v podvečer proběhne přednáška na téma *Prusko-rakouská válka roku 1866 a bojiště v Čechách*. V jejím průběhu bude také pokřtěna nová publikace Jiřího Náhlovského *Bitva u Kuřivod 26. června 1866*.

V sobotu 10. června 2006 se do bývalého vojenského prostoru Ralsko-Mladá sjedou desítky členů tradičních historických jednotek a klubů vojenské historie, které se veřejnosti představí mj. v bitevní ukázkce. Při pietním aktu u ústředního pomníku z roku 1866 v Kuřivodech bude vzpomenu památky padlých vojáků, mezi nimiž nebyly pouze Rakušané a Němci, ale také mnoho Čechů, Poláků, Maďarů, Slováků, Italů a dalších národností.

V bohatém kulturním programu vystoupí např. Kantoři se svými písničkami z cyklu „Tam u Králového Hradce“, dechová hudba Plechařinka v dobových uniformách rakouské vojenské hudby nebo pěvecký soubor Canzonetta. Návštěvníci se mohou také těšit na vystoupení skupiny historického šermu Manové Přemysla Otakara.

Kulturní akce je pořádána v rámci celé série vzpomínkových akcí připomínajících 140. výročí událostí prusko-rakouské války roku 1866. Na její přípravě se podílí obce Ralsko a Osečná ve spolupráci s Komitétem pro udržování památek z války roku 1866 z Hradce Králové. Celý projekt je součástí Integrovaného projektu „Péče o kulturní a historické bohatství regionu“ programu LEADER +, LAG Podralsko a je spolufinancován EU, Evropským zemědělským orientačním a záručním fondem.

V neděli 11. června 2006 proběhne od 10,30 hodin také připomínka událostí z roku 1866 v Mnichově Hradišti, kdy bude od zámku vypraven průvod vojáků v historických uniformách. Ten se za zvuku pochodů vojenské dechové hudby 6. praporu polních myslivců z Náchoda přesune na místní hřbitov, kde proběhne u památníku z roku 1866 pietní akt.